

Jens Napātók, Partii Naleraq
/ her

Besvarelse af § 37 spørgsmål 2020-114 om boligbyggeri i yderdistrikter

24-07-2020
Sags nr.: 2020 - 11632
ID nr. 54423311

Kære Jens

Du har i henhold til § 37 i Forretningsordenen for Inatsisartut stillet spørgsmål til Naalakkersuisut om boligbyggeri i yderdistrikter. Dine spørgsmål er henvist til min besvarelse. Spørgsmålene gengives enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse.

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
E-mail: box909@nanoq.gl
Fax: (+299) 34 63 56
www.naalakkersuisut.gl

1. Hvilke overvejelser har Naalakkersuisut for udmøntning af ubrugte bevilgede midler til medbyggerhuse i bygder og byer i yderdistrikterne, hvor kommunerne ikke har kunnet bruge hele bevillingen, som eksempelvis i Avannaata kommune?

Svar: Der er indhentet bidrag til besvarelsen fra Departementet for Finanser, som oplyser:

Departementet oplyser, at der som opfølgning på Strukturudvalgets betænkning og efter ønske fra såvel Inatsisartut som Naalakkersuisut er arbejdet målrettet i en årrække på at decentralisere ansvaret for en række finanslovsbevillinger på blandt andet anlægsområdet fra Inatsisartut til kommunerne.

Dette er gennemført som led i de årlige aftaler om bloktilskud med kommunerne, og det har medført betydelige forhøjelser igennem årene af bevillingen på finanslovens hovedkonto 20.05.20 Bloktilskud til kommunerne.

Der kan gives flere eksempler herpå:

- I finansloven for 2017 overførtes bevillingen på den daværende hovedkonto 87.72.22 Boligprogram for bygder og yderdistrikter til kommunerne.
- I finansloven for 2018 overførtes bevillingen på den daværende hovedkonto 89.72.11 Støttet privat boligbyggeri til kommunerne.
- I Finansloven for 2020 blev bevillingen på den daværende hovedkonto 87.72.23 Boligstøtte, Istandsættelsestilskud overført til kommunerne.

I bloktilskudsaftalen mellem selvstyret og kommunerne for 2017 hed det følgende om "Overførsel af boligprogram for bygder og yderdistrikter":

"I FFL2017 er der under hovedkonto 87.72.22 Boligprogram for bygder og yderdistrikter afsat en bevilling på 25,3 mio. kr. i 2017 og 26,5 mio. kr. fra 2018, som er målrettet dette formål.

Parterne er enige om, at kommunerne overtager bevillingen fra 1. januar 2017. Overdragelsen af bevillingen er et led i Naalakkersuisuts prioritering af udlægning af opgaver til kommunerne efter gennemførelsen af strukturreformen.

Bevillingen skal kommunerne anvende til kommunale byggesæt, multifunktionshuse eller til medbyggerhuse. Fordelingen af midlerne mellem kommunerne er foretaget ved at 50 procent af midlerne er fordelt ligeligt med $\frac{1}{4}$ til hver af kommunerne. De resterende 50 procent er fordelt mellem kommunerne ud fra et fordelingsstal, som er beregnet ud fra bosteder med færre end 700 indbyggere i de enkelte kommuner.

Parterne er på den baggrund enige om, at bloktilskuddet forhøjes med 25,3 mio. kr. i 2017 og 26,5 mio. kr. fra 2018. ”

Som det fremgår ovenfor har ansvaret for at yde tilskud til medbyggerhuse således nu i flere år fuldt ud været en ren kommunal opgave. Midlerne, som blev overført med virkning fra 2017 var som det fremgår ikke alene møntet på medbyggerhuse, men også på kommunale byggesæt, multifunktionshuse (herunder servicehuse).

Udgifterne til medbyggerhuse i de enkelte kommuner i et givent år er afhængig af flere ting. Herunder beror det på ansøgninger derom og den efterfølgende sagsbehandling. Endvidere kan kommunerne vælge at prioritere etablering af multifunktionshuse i bygder og yderdistrikter ud fra behovet for disse.

Det bemærkes samtidig, at det er kommunernes ansvar at udarbejde en samlet sektorplanlægning for blandt andet udvikling af ejer- og andelsboligområdet i den enkelte kommune såvel byer som bygder.

Kommunerne kan i deres budgetter efter eget skøn beslutte, hvorledes de kommunale anlægsmidler skal prioriteres. Dette ud fra nærhedsprincippet bag strukturreformen. Der er ikke et egentligt krav om en bestemt fordeling af anlægsmidlerne imellem eksempelvis medbyggerhuse, multifunktionshuse, andelsboliger, 20/20/60-boliger og kommunale lejeboliger.

Hvorvidt en eventuel øremærkning af bloktilskudsmidler til konkrete formål fremadrettet med fordel kan indgå i bloktilskudsforhandlingerne med kommunerne er et spørgsmål, som Naalakkersuisut ikke konkret har taget stilling til.

Der kan være såvel fordele som ulemper ved en sådan øremærkning, og det rejser samtidig nogle principielle spørgsmål. Spørgsmålet bør i hvert enkelt tilfælde under alle omstændigheder forhandles med kommunerne først.

Såfremt ansvaret for opgaveløsningen på et givent område atter ønskes centraliseret forudsætter dette en egentlig forhandling eller opsigelse af bloktilskudsaftalen (eller dele heraf) med kommunerne.

2. Har Naalakkersuisut overvejet at rette henvendelse til de kommuner, der ikke udnytter muligheden for bevilling til anlæg af servicehuse i bygder, hvor der ikke er servicehuse?

Svar: Der er indhentet bidrag til besvarelsen fra Departementet for Finanser, som oplyser:

Bevillingen til opførelse og vedligeholdelse af servicehuse er som tidligere anført overført til kommunerne flere år siden. Naalakkersuisut forudsætter derfor, at kommunerne således selv har et overblik over, hvor der måtte være behov for at opføre servicehuse (multifunktionshuse) og det har derfor ikke været overvejet at henlede kommunernes opmærksomhed på dette.

Departementet for Finanser har som led i besvarelsen af dette § 37-spørgsmål indledt dialog med kommunerne for en afklaring på udnyttelsen af blandt andet midlerne til Boligprogram for Bygder og Yderdistrikter, samt fordelingen heraf mellem medbyggerhuse, servicehuse/ multifunktionshuse og kommunale byggesæt.

Kommunernes hidtidige tilbagemelding viser, at der i kommunerne ikke med kort varsel ikke kan gives en fuldt dækkende beskrivelse af udnyttelsen af anlægsmidlerne, som er overført via bloktilskudsaftalerne siden 2017, jf. svaret på spørgsmål 1.

Dialogen herom pågår derfor fortsat. Herunder blev problemstillingen drøftet på et møde medio juli 2020 om bloktilskudsaftalen for 2021 mellem kommunerne og Departementet for Finanser.

Der var på mødet enighed om behovet for at tilstræbe større gennemsigtighed i kommunernes bevillinger på anlægsområdet på områder, som er overført fra selvstyret.

Der var samtidig en kommunal erkendelse af et behov for at "reklamere mere" over for borgerne om muligheden for at søge om tilskud til blandt andet medbyggerhuse.

Endelig fandt kommunerne det væsentligt, at man ikke fra centralt hold intervernerer i kommunalbestyrelsernes beslutningskompetence i den kommunale anlægs- og økonomiske planlægning på disse områder, når opgaven nu er overført fra selvstyret.

3. Hvor stort et beløb har Selvstyret bevilget i tilskud til kommunerne i perioden 2018-2020, hvor hensigten er at fremme, at borgerne i bygder og yderdistrikter gives mulighed for at købe ejerbolig efter 20/20/60 ordningen eller en andelsbolig?

Svar: Der er indhentet bidrag til besvarelsen fra Departementet for Finanser, som oplyser:

De i spørgsmålet omtalte midler er indeholdt i de årlige bloktilskudsftaler med kommunerne som en del af hovedkonto 20.05.20. Bloktilskud til kommunerne. I hvert af årene 2018 og 2019 var der en bevilling på i alt 35,0 mio. kr. til kommunerne samlet set. I 2020 var beløbet tilsvarende på i alt 35,2 mio. kr.

I Finansloven for 2020 modtager kommunerne som en del af bloktilskuddet samlet 72,1 mio. kr. alene til de tre nævnte boligformål, som er omtalt i svaret til spørgsmål 1.

Det svarer over Finanslovens 4-årige periode til 289 mio. kr.

4. Udnyttes muligheden for finansiering af byggeri af andelsboliger i yderdistrikterne?

Svar: Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 2.

5. Hvilke overvejelser har Naalakkersuisut for at genetablere muligheden for at bygge selvbyggerhuse, der er finansieret efter 95/5 ordningen?

Svar: Naalakkersuisut overvejer ikke en genetablning af selvbyggerordningen, med finansiering efter 95/5 ordningen.

Medbyggerlånets størrelse er blevet ændret ved Inatsisartutlov nr. 28 af 3. december 2018 om lån til medbyggerhuse. Det fremgår af lovens § 10, at lånet kan udgøre op til 95 % af de samlede dokumenterede udgifter.

Det er mere fordelagtigt end tidligere, hvor ikke alle udgifter var medtaget og derfor var egenandelen større.

Egenandelen beregnes efter husstandens indkomst og begrundelsen herfor er, at husstande med de laveste indkomster skal stilles bedre end husstande med høj indkomst.

6. Hvilke overvejelser har Naalakkersuisut for at sikre at kommunerne bruger hele det bevilgede beløb til udmøntning i henhold til formålet?

Svar: Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 1 og 2.

Jeg håber, at det ovenstående besvarer dine spørgsmål.

Med venlig hilsen

Karl Frederik Danielsen